Lukiokoulutuksen järjestämisluvan hakeminen Ruoveden kunnalle Opetus- ja kulttuuriministeriöltä

Sivistyslautakunta 28.10.2026 § 73

Valmistelija/lisätiedot Sivistysjohtaja

Ruoveden lukio on perustettu vuonna 1959. Lukion ratsastuspainotteinen linja on toiminut vuodesta 1999 ja se on vaikuttanut merkittävästi siihen, että Ruoveden lukiosta on kehittynyt valtakunnallinen lukio, jonne tulee opiskelijoita tällä hetkellä 37 eri kunnasta. Keväällä 2026 ensisijaisesti Ruoveden lukioon hakevien opiskelijoiden määrä oli 53. Hakijoiden määrä oli suurin muihin Ylä-Pirkanmaan lukioihin verrattuna. Ruoveden lukiossa toimii yleislinjan ja ratsastuspainotteisen linjan lisäksi eläinlääketieteellinen painotuslinja. Opiskelijoita on tällä hetkellä 105.

Ruoveden kunta on toiminut lukiokoulutuksen järjestäjänä vuosina 1959—2016. Vuonna 2016 lukiokoulutuksen järjestämislupa siirtyi Sastamalan koulutuskuntayhtymälle tilanteessa, jossa Opetus- ja kulttuuriministeriö vei eteenpäin toisen asteen koulutuksen järjestäjäverkon sekä rahoitusjärjestelmän uudistamista. Uudistuksen tavoitteena oli mm. se, että koulutuksen järjestäjäverkko muodostuisi vahvoista koulutuksen järjestäjistä, joilla on toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen järjestämiseen.

Yhteistyöselvityksiä lukiokoulutuksen yhteistyön tiivistämisestä tehtiin Ylä-Pirkanmaallakin, mutta Ruoveden kunta oli ainoa kunta, joka luopui lukiokoulutuksen järjestämisluvasta sillä edellytyksellä, että järjestämislupa siirretään Sasky koulutuskuntayhtymälle. Ruoveden kunnan päätöksen taustalla oli Sasky koulutuskuntayhtymän yhteistyöselvityksen perusteella syntynyt näkemys, jonka mukaan yhteistyön syventäminen Sasky koulutuskuntayhtymän kanssa lukiokoulutuksen järjestämiseksi turvaisi parhaiten lukion toimintaedellytykset ja monipuolisen koulutustarjonnan Ruoveden kunnassa.

Kymmenen vuoden yhteistyö on osoittanut, että lukiokoulutus Sasky koulutuskuntayhtymän järjestämänä on tähän saakka toteutunut Ruoveden kunnan erittäin vahvalla taloudellisella panostuksella, mutta monet tavoitteena olleet yhteistyön toiminnalliset ja taloudelliset edut eivät ole toteutuneet. Lisäksi perusteet yhteistyön tekemiselle sivistyspalveluiden järjestämisessä laajemminkin ovat muuttuneet yhteiskunnallisen kehityksen myötä. Ruoveden kaltaisten pienten kuntien yhteistyö suuntautuu nyt vahvemmin ympäröiviin kuntiin, jotta esim. varhaiskasvatus ja perusopetus saadaan järjestettyä laadukkaana lähipalveluna oppilasmäärien pienentyessä.

Oppilasmäärän pieneneminen on valtakunnallinen haaste opetuksen järjestäjille. Lähtökohtana on edelleen laadukkaan lähiopetuksen järjestäminen kelpoisten ja ammattitaitoisten opettajien toteuttamana, vaikka opetustunnit vähenevät. Tämän mahdollistaminen vaatii sitä, että yhteistyön opetuksen järjestämisessä on oltava mahdollisimman sujuvaa ja joustavaa kunnan sisällä, ja rakenteita yhteistyön laajentamiselle myös muiden kuntien kanssa on kehitettävä. Lukiokoulutuksen järjestäminen kytkeytyy vahvasti erityisesti perusopetuksen aineenopetuksen järjestämiseen; yhteistyö kunnan sisällä ja muiden kuntien kanssa mahdollistuu parhaiten, jos kunta pystyy itse suunnittelemaan ja toteuttamaan myös lukio-opetuksen. Ruoveden kunta on Opetus- ja

kulttuuriministeriön tukeman hankkeen avulla aktiivisesti mukana kehittämässä ja vahvistamassa yhteistyötä perusopetuksen järjestämisessä Ylä-Pirkanmaan kuntien kesken. Lukiokoulutuksen ja perusopetuksen taloudellisten ja toiminnallisten edellytysten turvaaminen ja kehittäminen jatkossa edellyttää lukiokoulutuksen järjestämisluvan palauttamista takaisin Ruoveden kunnalle, jotta joustava yhteistyö opetuksen järjestämisessä sekä kunnan sisällä että ympäryskuntien kesken saadaan mahdollistettua.

Ruoveden kunnan järjestämää perusopetusta tarjoava Yhtenäiskoulu ja Sasky koulutuskuntayhtymän järjestämää lukiokoulutusta tarjoava Ruoveden lukio toimivat Ruovedellä samassa rakennuksessa, ja opettajainhuonekin on yhteinen. Ruoveden lukion kursseja opettavista opettajista seitsemän aineenopettajaa on yhteisiä perusopetuksen kanssa. Koska opetuksenjärjestäjiä on kaksi, mm. työjärjestykset, henkilöstö- ja taloushallinto sekä IT hoidetaan erillään. Tämä on haaste yhteistyölle jo nyt ja erityisesti, kun yhteistyötä pitäisi kehittää naapurikuntien kanssa. Osaavien ja kelpoisten opettajien saanti on edellytys laadukkaan perus- ja lukio-opetuksen toteutumiselle, joten opetuksen suunnittelussa on tehtävä alueellista yhteistyötä koskien esim. rekrytointeja, lukuvuoden työaikoja, työjärjestyksiä ja koulutuksia.

Kaksi erillistä koulutuksenjärjestäjää tuo kokonaisuutena vääjäämättä lisäkustannuksia hallinnon järjestämiseen, vaikka Sasky koulutuskuntayhtymä on jakanut hallintokustannuksia muiden lukioidensa kesken. Todellista synergiaetua, tehokkuutta, joustavuutta tai yhteiskehittämistä ei yhteistyöstä maantieteellisesti kaukana sijaitsevan Ikaalisten lukion kanssa ole pystytty saamaan. Sasky koulutuskuntayhtymän organisaatiorakenne on kuntaorganisaatiota raskaampi, ja vyörytyskuluja jaetaan henkilöstö- ja opiskelijamääriin suhteutettuna toiminnoista, joihin Ruoveden kunta ei voi tosiasiallisesti vaikuttaa. Vyörytyskulut ovat riski kunnan taloudelle, sillä niiden osuus voi kasvaa ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärän vähentyessä, vaikka Ruoveden lukion opiskelijamäärä pysyisi samana. Ruoveden kunta pystyy järjestämään lukiokoulutuksen kevyemmällä hallintorakenteella, ja taloutta pystytään suunnittelemaan ja seuraamaan hallitummin, kun päätösvalta toiminnoista on kunnalla itsellään.

Ruoveden kunta maksaa vuonna 2026 lukiokoulutuksesta asukaslukuun perustuen 435 566 euroa. Sasky koulutuskuntayhtymä saa lukiokoulutuksen järjestämiseen koulutuksen järjestäjäkohtaista valtionosuutta, ja kaikki valtionosuuden määrän ylittävät kulut Ruoveden kunta maksaa Sasky koulutuskuntayhtymälle. Kuntaosuuden määrä on vaihdellut viime vuosina 400 000—500 000 euron välillä (v. 2025 36,8 % kokonaiskustannuksista). Vyörytyskulujen osuus v. 2025 oli 11,3 % kokonaiskustannuksista. Sasky koulutuskuntayhtymä on sijoittanut Ruoveden lukiokoulutukseen ainoastaan saamiensa valtionosuuksien verran, vaikka Sasky koulutuskuntayhtymän kokonaistulos on ollut voitollinen.

Koulutuksen kehittämisestä ja vetovoimaisuudesta on pidettävä huolta sekä vastattava paikalliseen koulutustarpeeseen. Suomen PISA-tulokset kertovat siitä, että meidän on paitsi keskityttävä perustietojen ja -taitojen opettamiseen, myös kyettävä pysäyttämään polarisaatiokehitys ja oppimistulosten eriytyminen tyttöjen ja poikien välillä. Kehittämistyön onnistuminen edellyttää pitkäjänteistä työtä varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Ruoveden kunnan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on osallistuttu valtakunnallisiin kehittämishankkeisiin yksin ja yhteistyössä naapurikuntien kanssa, mutta kehitetty myös omaa metsäluontoa

hyödyntävää varhaiskasvatusta ja perusopetusta. Haluaisimme kehitystyön jatkuvan lukiossa metsäpainotteisena linjana, joka sisältäisi yhteistyötä yliopiston ja ammatillisen koulutuksen kanssa. Tällainen linja voisi näyttäytyä tavoiteltavana vaihtoehtona sekä perusopetuksen tytöille että pojille. Nykyiset Ruoveden lukion linjat ovat vetovoimaisia erityisesti ratsastuspainotteisen linjan osalta, mutta houkuttelevat lukioon pääasiassa tyttöjä. Lukio on Ruovedellä ainoa toisen asteen oppilaitos eikä ammatillisen koulutuksen saavutettavuus ole kuntayhtymän järjestämän lukiokoulutuksen kautta juurikaan lisääntynyt Ruoveden nuorille tai yrityksille. Ruovesi kuuluu Tampereen työllisyysalueeseen, jossa ammatillisina koulutuksenjärjestäjinä toimivat pääasiallisesti mm. Tampereen seudun ammattiopisto Tredu ja Valkeakosken ammattiopisto. Sasky koulutuskuntayhtymä toimii pääasiassa läntisellä työllisyysalueella. Ruoveden kunta haluaisi kehittää lukiokoulutusta yhteistyössä myös muiden ammatillista koulutusta järjestävien koulutuksen järjestäjien kanssa.

Perusopetus ja toisen asteen koulutus on järjestettävä myös syrjäisillä seuduilla siten, että se on oppilaille ja opiskelijoille saavutettavaa ja opetus pystytään toteuttamaan ainakin pääosin lähipalveluna. Ruoveden kunta on maantieteellisesti laaja kunta, jonka syrjäisyysluku on 0,288. Joillakin perusopetuksen oppilailla koulumatkojen pituus on niin pitkä, että lain sallima koulumatkaan käytetty maksimiaika täyttyy. Ruoveden kunnassa lukiolaiset ovat päässeet kulkemaan perusopetuksen järjestämissä koulukyydeissä alennettuun hintaan.

Ruoveden lukio kunnan ainoana toisen asteen oppilaitoksena on tärkeä kunnan elinvoimalle. Ruoveden lukion pitkäaikainen yhteistyö paikallisen ratsutallin kanssa luo paikkakunnalle työpaikkoja ja tukee yrittäjyyttä. Useilta eri paikkakunnilta tulevat opiskelijat ovat tärkeä osa Ruoveden yhteisöä tuomalla omaa osaamistaan sekä toimimalla mm. kesätöissä ruovesiläisissä yrityksissä.

Ruoveden kunta on investoimassa lähivuosina koulukeskuksen oppimisympäristöihin joko peruskorjaamalla tai uudisrakentamalla. Tavoitteena on luoda nykyaikaiset, monikäyttöiset ja tehokkaat tilat sivistys- ja hyvinvointikeskukselle, jossa perusopetus, lukio, kansalaisopisto, kirjasto, liikunta- ja nuorisopalvelut voivat toimia yhdessä. Kunnalla tulee olemaan jatkossa hyvät toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset järjestää laadukasta perus- ja lukio-opetusta, kun lukiokoulutuksen järjestämislupa palautetaan Ruoveden kunnalle.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Aila Luikku

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää esittää

1. virallisen pyynnön Sasky koulutuskuntayhtymälle, että se hakee Opetus- ja kulttuuriministeriöltä lukiokoulutuksen järjestämislupaan muutosta ehdollisena siten, että Sasky koulutuskuntayhtymä luopuu lukiokoulutuksen järjestämisluvasta Ruoveden kunnassa, jos lukiokoulutuksen järjestämislupa myönnetään Ruoveden kunnalle

2. kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että Ruoveden kunta hakee Opetus- ja kulttuuriministeriöltä lukiokoulutuksen järjestämisluvan palauttamista 1.1.2028 alkaen sillä ehdolla, että Sasky koulutuskuntayhtymä on tehnyt päätöksen hakea muutosta omaan lukiokoulutuksen järjestämislupaansa siten, että se luopuu

lukiokoulutuksen järjestämisluvasta Ruoveden kunnassa, jos lukiokoulutuksen järjestämislupa myönnetään Ruoveden kunnalle

Päätös

Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Pentti Juntunen poistui ennen päätöksentekoa palvelussuhdejääviyden vuoksi klo 18.58 - 18.59.

Jakelu

Kunnanhallitus 16.11.2026 § 220
290/12.00.01/2026

Valmistelija/lisätiedot
Sivistysjohtaja
Kunnanjohtaja

Sivistyslautakunnan pyyntö Sasky koulutuskuntayhtymälle hakea Opetus- ja kulttuuriministeriöltä lukiokoulutuksen järjestämislupaan muutos on lähetetty Sasky koulutuskuntayhtymälle 29.10.2026.

Esittelijä
Kunnanjohtaja Toni Leppänen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että Ruoveden kunta hakee Opetus- ja kulttuuriministeriöltä lukiokoulutuksen järjestämisluvan palauttamista 1.1.2028 alkaen sillä ehdolla, että Sasky koulutuskuntayhtymä on tehnyt päätöksen hakea muutosta omaan lukiokoulutuksen järjestämislupaansa siten, että se luopuu lukiokoulutuksen järjestämisluvasta Ruoveden kunnassa, jos lukiokoulutuksen järjestämislupa myönnetään Ruoveden kunnalle.

Päätös

Kunnanhallitus päätti päätösehdotuksen mukaisesti.

Jakelu